

LLETRES

Una trilogia amb ganxo

Dolors Godayol

Acabo de llegir l'últim dels llibres que Jaume Balaguer i Gassó va publicar, l'abril del 2002, a través de la Fundació Ars, dins la col·lecció Biblioteca Quadern. L'obra es titula *Els anys cinquanta. (Aproximació a fets i gent de l'època)* i tanca una trilogia que arrenca el desembre del 2000 amb el primer volum: *"Amb mirada perduda i ull humit. (Records de postguerra)* i segueix, l'octubre del 2001, amb el volum segon: *Democràcia "Orgànica" i Regne sense Rei. (Records de postguerra, part final)*, que vaig llegir, també, en el seu moment.

Seguint la tònica que m'impulsa a compartir tot allò que he trobat interessant, que m'ha agradat, entusiasmat o fascinat; que m'ha aportat coneixement i, per tant, riquesa espiritual i intel·lectual, em dispo a desgranar algunes valoracions, reflexions, opinions que han anat aflorant en el decurs d'aquestes lectures convençuda, sobretot, que fóra una negligència per part meva deixar passar l'oportunitat de referir-me a un corpus que considero d'una qualitat i un profit indiscutibles.

No tinc l'honor d'haver parlat amb el Sr. Balaguer. Només el vaig veure i escoltar el dia de la presentació dels dos primers llibres. En la fotografia que il·lustra la pestanya d'un d'ells s'hi endevina un home franc i aquell aire de resolució no exempt de sagacitat que els textos traspuen.

Com tants altres personatges del seu temps que han fet -i escrit- la petita història, ell és autodidacta. L'afició a la lectura, les ganes de saber i la companyia d'altres persones interessades en les humanitats l'empenyeren a vincular-se amb el món de les lletres durant els anys de la seva joventut i primera maduresa. Després, feina, família i fills absorviren les seves energies fins que, ja deslliurat de les obligacions peremptòries, retorna a la seva vocació i ens obsequia amb els seus particulars records dels anys de la postguerra civil i els compresos entre la Segona Guerra Mundial i la Guerra Freda.

Les notes del primer llibre -que dedica a la mare i a l'esposa- són, segons les pròpies paraules, que llegeixo en els pròlegs, "...un compendi del lustre que va del 1939 al 1944, període que comprén, a part dels anys més misèrrims de la nostra postguerra, les pàgines més denses i apocalíptiques i també les més importants de tota la història de la humanitat".

Hi podem trobar, doncs, referències de caire local com costums, tradicions, personatges, esdeveniments culturals de tot tipus: teatrals, cinematogràfics, laborals, religiosos, esportius, etc., així com altres relats d'interès històric més

Jaume
Balaguer
i Gassó
Jaume
Balaguer
i Gassó
Jaume
Balaguer
i Gassó

RADIO
GRAU
DIGITAL • MÚSICA • VIDEO
ELECTRODOMÈSTICS • INFORMÀTICA

eurojet
VIATGES

Passeig Manresa, 26 • SABADELL
Tel. 937 272 070 • Fax 937 273 113
TERRASSA • BARCELONA
HOSPITALET • TARRAGONA

ARTGRAF
INDÚSTRIA GRÀFICA

Papa Pius XI 83 87 • 08208 SABADELL
Tel. 93 727 26 64 • FAX 93 727 45 62
E-mail: comercial@artgraf.es • www.artgraf.es

universal, basats en l'atractiu geogràfic, artístic, tècnic, polític o científic, per citar alguns exemples.

Crida l'atenció inicial del lector el fet que l'autor recolzi en dites populars, expressions cèlebres, locucions i frases fetes, títols de pel·lícules, llibres, cançons; sentències, eslògans, adagis... a l'hora d'encapçalar els capítols: *"El Gran Germà"*, *"Quo vadis, Sánchez?"*, *"Res de nou a l'Oest"*, *"As Time Goes Bye"*, *"Vacances pagades"*... Un recurs original de captació, per enllaminir, com aquell qui fa un regal i que, per la forma o l'embolcall, hom pot mig endevinar-ne el contingut sense que això minvi l'efecte sorpresa. Aquest recurs l'utilitza el Sr. Balaguer en els tres llibres.

En el segon, que dedica als amics " presents i absents que han conformat la meva persona", anuncia en el pròleg que els textos "tanquen tot el període d'una postguerra de mai acabar" en el que, com a "amics dels perdedors", vam patir el rebuig del món. Els fets que rememora comprenen els anys que van des de 1945 a 1949 i que acaben amb l'esclat de la bomba atòmica, que havia de conduir a un canvi radical d'actitud dels països occidentals respecte a Espanya. Títols com *"Geni i Figura"*, *"El senyor "Fernandu" "*, *"La lluna, la pruna"*, *"Incerta glòria"*, *"Pocs i Garbellats"*, *"Paper mullat"* o *"La dama més bella"* poden orientar el llegidor futur a saber per on aniran els trets.

La guinda d'aquesta trilogia amb ganxo la hi posa l'escriptor amb el volum tercer, que dedica als fills, les nores, els néts i a una amiga en particular. Aquí l'interès va "in crescendo" i hi ha capítols que són veritables joies: vegeu sinó el que encapçala amb el títol *"La mort de Dora Kaplan"*, on trobem un exemple de com són de sàvies i documentades les consideracions que fa sobre els fets que explica. Amb aquest llibre l'autor m'ha acabat d'entussiasmar i ha estat la xispa que ha encès el foc de la meva modesta intervenció.

124 capítols, iniciats amb lemes com: *"Per un sí o per un no"*, *"Shangri-la"*, *"De la Ceca a la Meca"*, *"A bodes em convides"*, *"Tocats del bolet"*, *"La mort d'un vigilant"*, *"Escarabat Bum-Bum"*, *"Lligat i ben lligat"*, *Maruzzella, Maruzzella"*, *"Homes i No"*, *"Tocar la Grossa"*, etc., fan les delícies de qui aprecia la Història explicada amb magistral amenitat.

Aquí voldria aturar-me uns instants per fer una breu relació de les virtuts que m'agradaria destacar del treball del Sr. Balaguer. Ho faré per punts, tal com els he anat prenent a mida que avançava en la lectura.

- Exposició amena, llenguatge ric en matisos, prosa àgil i fresca; discurs no exempt d'humor i de certa ironia.
- Encert en la selecció dels fets, a l'hora de destriar el més rellevant.
- Dots de bon observador, inquietud cultural, bon llegidor; llançat i agosarat en els comentaris: clarifica, depura, glossa, il·lustra...
- Basa les seves exposicions en fets verídics. S'autodefineix com a "cronista honest, sense trampa ni cartó". Recalca que es limita a donar els seus punts de vista des de les vivències i experiències personals. Una barreja d'Història, anècdota, curiositat, xafarderia...

• Aporta informacions puntuals i valuoses que seria difícil trobar en els llibres d'Història.

• Gran capacitat de síntesi: màxima informació en el mínim espai.

• Ideal per conèixer, disfrutant, la Història a grans trets d'aquells 30 anys.

• Recomanable per a tothom: als grans els suposarà un retorn a la juvenesa; als joves, una font d'informació i descobriments. Sobretot per als alumnes de segon grau d'ESO i els de Batxillerat.

• Clar, directe i contundent -de vegades càustic- en les consideracions, no s'està de denunciar i criticar allò que considera denunciable i criticable.

• Procliu a recomanar llibres, cinema i altres manifestacions culturals: esperona a saber més perquè insinua sovint situacions, realitats que el llibre no desgrana.

Abans de finalitzar demanaria al Sr. Jaume Balaguer i Gassó que, si li és possible, no s'aturi en els anys cinquanta. És una llàstima que no puguem seguir-nos beneficiant dels seus dots de comunicador i de la seva habilitat per narrar les històries de la Història.

Sabadell, 17 de gener de 2003

JAUME CODINA i PONT
ADMINISTRADOR DE FINQUES
Concepció, 25, 1r. - 08202 SABADELL
Tels. 93 726 03 45 - 93 727 33 01

Galeria
EXPOSICIONS
OBRA PERMANENT
PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, 27
08201 Sabadell • Telf./fax 93 727 37 94

Rambla de Sabadell, 82 • SABADELL
Telèfon 93 726 57 85